

అఖిర్ ఛాన్స్

బతివాడ్ కౌంటౌరాన్సు

మేం ముగ్గురం. కారు వెనుక సీట్లో వున్నవాళ్లు నాకన్నా చాలా పెద్ద రేంకులో వున్న ఆఫీసర్లు. కుందన్ లాల్ షేగల్ పులిలానే కనిపిస్తాడు. మెలివేసిన మీ సాలు చూస్తేనే యితగాడు ఒకసారైనా పులితో పోట్లాడి వుంటాడని అనుకోకుండా వుండలేం. రెండో వ్యక్తి రాజారాం కేసరి. ఇతను సింహంలా కనిపించకపోయినా తెల్ల జుత్తు సింహం జూలులా యెగురుతోంది. మీసాలు లేకపోయినా పెదాలే మీసాల్లా కనిపిస్తున్నాయ్. కారెక్కిన దగ్గరనించీ యేదో నములుతూనే వున్నాడు. కేసరి నములుతూవుంటే షేగల్ షేర్ లా అరుస్తునే వున్నాడు.

ఎండాకాలం వచ్చేసింది. ఎంత వేగిరం బయలుదేరినా ఓ మారు కిలో మీటర్లు ప్రయాణంలో యింజను వేడెక్కి పోయింది. ముందు సీట్లో చూసానగా కూర్చున్న నాకు యింజను వేడితో కాస్త యిబ్బందిగా వుంది. రోడ్డు వార ఒక పెద్ద మర్రి చెట్టు వీడలో ద్రయివరు కారు ఆపాడు. రోడ్డు వారనే యెండిపోయిన పెద్ద చెరువు మధ్యలో కాస్త బురద వీరుంది. చెరువుకూ మర్రి చెట్టుకు మధ్య ముళ్ళుతుప్పల మీద యెర్రటి పళ్ళతో పచ్చని తీవలున్నాయ్. నోరూరు తున్నా మనిషి తినలేని ఆ పళ్ళు ఆ వచ్చే గొర్రెల మంద తింటుండేమోనని యెదురు చూస్తున్నాను. ఆ మంద అలా యీ పళ్ళు తినకుండా యీ తీగలు ముట్టుకుండాన కదలి పోయింది. ఎంత అందంగా ఆకర్షణగా వున్నా యీ పళ్ళు అంతరంలో విషముంది కాబోలు గొర్రెలు కూడా ముట్టుకో లేదనుకున్నాను. ఆ గొర్రెల మందలో మిగతా వాటికన్నా యెత్తుగా మిగతావాటికి లేని కమ్ములతో ఒక గొర్రె పోతు అరుస్తూ కదలిపోతోంది. గొర్రెల కాపరి క్రతతో అదిలిస్తున్నాడు. కాపేసయ్యాక యింకో చిన్న గొర్రె మంద వచ్చింది. ఇందులో ఒక పెద్ద మేకపోతు అరుస్తూ కదలుతోంది. నేను సమ్మలేక ఒకరిని కాదు యిద్దరు గొర్రెవాళ్ళను అడిగాను. "గొర్రెల మందలో మేకపోతుకు పెంచారని." ఇద్దరూ అన్నారు అది గొర్రెపోతే అని. అదొక సంకర జాతి పోషానని అనుకున్నాను.

మళ్ళీ ప్రయాణం. మేం వెళ్ళవలసిన ప్రదేశం యింకా మారు కిలోమీటర్ల సైనే వుంది. ఘాటు రోడ్డు మీద పోయి లోయలో మన్న గిరిజనుల ప్రాంతంలో ఒక క్యానా కట్టడానికి తగ్గ స్థలాన్ని నిర్ణయించాలి. ఈ బోర్డుకు అధ్యక్షత వహించవలసిన పెద్ద ముందు రోజే వేరే కారులో వెళ్ళి పోయాడు. నాకున్న అర్హతలతోపాటు ఆ ప్రాంతంలో పరిచయం కాస్త వుందనీ, వాళ్ళ భాష నాకు అర్థం అవుతుందనీ నన్ను యాబోర్డులో యిరికించారు. మేం వెళ్ళేసరికి ఒంట గంట అయింది. మా కోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వారు అన్ని యేర్పాట్లు చేసారు. జిల్లా గెస్టు హౌస్ లో మా అందరి మకాం. అది బ్రిటీష్ వారి హయాంలో కట్టిన గెస్టు హౌస్ కాబట్టి ప్రతి గది విశాలంగా యెత్తుగా గాలి, వెలుతురు అందులో వున్నవాళ్ళను వుత్తేజపరచేటట్టుగా వుంది. డైనింగు టేబులు కుర్చీల దగ్గర నుంచి గదిలోని బిరువాల్లో కార్పెంట్ల వైక్కు కళాకారుని ప్లాదయం కనిపిస్తోంది. ఆ రోజు మధ్యాహ్నమే ఆ పరిసరాల మే వుల ముందు మా తలలన్నీ వంగాయి. జాగాలు వెతికి యే జాగా అన్నివిధాల సరియైనదో చెప్పే బాధ్యత యాబోర్డుది. ఈ బోర్డు చేసే సీసార్లులను యథాతథంగా ఆమోదించటం సాధారణంగా జరుగుతుంది. ముందుగా వచ్చిన బోర్డు అధ్యక్షుడు అప్పడే ఆ చుట్టు పట్ట పరిసరాలను ఒకసారి జీపులోనూ కాలినడకలోనూ చుట్టిముట్టి వచ్చేసాడు. నల్లని పిల్లి గడ్డంలో దళసరి కళ్ళు

ద్వాలలో సన్నంగా పోక చెట్టులా వున్న అతగానిలో మరుచటి రోజు వుదయం యించుమించు పరుగెత్త వలసి వచ్చింది. రెండు కొండల మధ్య మన్న ప్రదేశం క్యానాకి, ఆ క్యానాలో పని చేసే వుద్యోగులకు ఆ దగ్గరలో ఒక చోట - ఆఫీసర్ల కోలనీ-యింకో ప్రక్క - ఇదంతా యిదిగో యామే పులోని యా ప్రదేశం అని అక్కడి రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగులకు, యా బోర్డు సభ్యులకు అధ్యక్షుడు చూపిస్తున్నాడు. ఆఫీసర్ల కాలనీ వచ్చే ప్రదేశం ప్రక్కనే ఒక చిన్న గిరిజను గ్రామం వుంది. అక్కడ మేమంతా నిల్చుంటే ఆ గ్రామం వింది కొందరు వచ్చి యా మూక యిక్కడ కెందుకోచ్చిందా అని చూస్తున్నారు. పాకల ముందు అడవాళ్ళు, పిల్లలు ఆళ్ళర్యంగా చూస్తూ నిల్చున్నారు. నేను మెల్లగా కదలి ఆ గిరిజనుల దగ్గరకు వెళ్ళి వాళ్ళ భాషలోనే అడిగాను. "ఈ భూమి మీద మీరేం పండిస్తారు?" "మా గ్రామంలో పండే భూమి యిదొక్కటే" అంటూ పొద్దులు అలా నిల్చోనే చూపిస్తూ అన్నాడొకడు. ఇంకొకడు "చోళ్ళు పండిస్తారీ. సామలు పండిస్తాం. మేం అంతా అదే తింటాం." "అది సరిపోతుందా?" "ఓ వాలు..." అన్నారంతా. ఇది తినేనా యింత బలంగా వున్నారనుకున్నాను. మరి కాస్త ముందుకెళ్లే అడవారి రూపాలు స్పష్టంగా కనిపించాయి. వాళ్ళ అవయవాల్లో శక్తి శరీరంలోని అందాలు చిందే ప్రదేశాల్లో అపురూప సంపదై కూర్చుంది. తిరిగి వచ్చేసరికి "మేమంతా యిక్కడ నిర్ణయాలు తీసుకుంటుంటే మీరక్కడ వాళ్ళతో యేం మాట్లాడుతున్నా" రన్నాడు నాలో సూటిగా అధ్యక్షుడు. "మనం అడగవలసిన వాళ్ళను అడక్కుండా నిర్ణయాలు తీసుకుంటున్నామేమోనని అనుమానం వచ్చి, అసలు పరిస్థితి తెలుసుకుందామని..." "ఇదిగో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పెద్దలు మనం కోరినంత జాగా యివ్వడానికి ఒప్పకున్నారు. డిరకనే యివ్వడానికి ముందుకొస్తుంటే- ఎలాగిస్తారో మనకెందుకు? ఇంకెవరితో మాటాడే అవసరం మనకు లేదు." "ఇక్కడ మీరు ఆఫీసర్లు వుండడానికి కావలసిన బంగళాలు, గెస్టు హౌసు వగైరాలు కట్టడానికి యెంచుకున్నారు కదా" "అవును. వది డాము పూర్తవగానే ఆ ముందుకు ఒక సరోవరం వస్తోంది. ఆ లేకేకి ఆనుకుని కట్టే యాకాలనీ అంత అందమైన కాలనీ యెక్కడా వుండదు. ఇందులో నివశించే అధ్యక్షం మీకు పట్టవచ్చు" అన్నాడు బోర్డు అధ్యక్షుడు. మిగతా యెవరూ మాటాడకపోవటంతో అతను తొలి ప్రశ్నలో నన్ను మందలించినట్టుగా నేను భావించటం వలన— "వాళ్ళకు పండే భూమి యిదేనట. ఈ పంట మీదే పూరంతా బ్రతుకుతున్నారు." "ఆ గ్రామాన్ని మనం ముట్టుకోవటం లేదు. ఇక్కడ యా క్యానా, యా కాలనీ వస్తే వాళ్ళ అర్థిక పరిస్థితి యెంత మెరుగు పడుందో ఆలోచించారా? తిండికోసం వేలాడే పరిస్థితి పోతుంది. వారి అడవాళ్ళు ఆఫీసర్ల యిల్లల్లో పనిచేసి గడించవచ్చు. మగాళ్ళు క్యానాకి సంబంధించిన పనుల్లో వుంటారు. ఈ పాకలు కొన్నాళ్ళకు పోయి సమ్మెంటుతో కట్టిన యిళ్ళయిపోతాయి - చూస్తూ వుండండి." "దూరం నింది చూసినా పేడతో అతికి సున్నంతో వేసిన ముగ్గులతో వున్న వాళ్ళ పాకలు మన సమ్మెంటు యిళ్ళకన్నా



కంటికి, నునకుకు యింపుగా వున్నాయండి" అన్నాను చూరుకోలేక.

"మన కాంక్షలు చెయ్యవద్దు. రండి పోదాం" అని అతను ముందుకు కదంగానే వెనుక అందరూ అతని అడుగుల్లో అడుగులు వేసుకుంటూ కదలిపోయారు. నేను కాస్తేపు అలా నిల్చుండిపోయాను. ఇంకా మావేపు చూస్తున్న ఆ గిరిజనుల వేపు చేతిలో రమ్మని పైగ వేసాను. ఒకడు పరుగెత్తుకొచ్చాడు. "అముందు బాబుగారిలో వెళ్ళి యెందు కొచ్చావని అడగరా" - వాడి భాషలో చెప్పాను.

వాడు కొంత దూరం మాలోనడిచి చప్పన వాడి భాషలో ఒక్కసారి "మహానుభావుల్లారా! ఇక్కడి కెందుకొచ్చారు?" అని వాడి భాషలో అరవగానే ఆ పూరి వాడొకడు తమ గుంపులో వున్నాడని మిగతా వారు అప్పటి వరకు తెలుసుకో లేదు. అందరూ అగిపోయారు. అధ్యక్షుడు నావేపు తీక్షణంగా చూసాడు. మా వెంటనే వున్న తహసీల్దారు వాడి భాషలో - "ఇక్కడ పెద్ద కార్జానా వస్తుంది. మీకు వుద్యోగాలు దొరుకుతాయి."

"ఎంత పైసో?" అని అడిగాడు వాడు. "వాలా డబ్బీ. ఇస్తానారా మీరు లాగార్లేదు. ఎస్కీ - బ్రాందీ... మాంచి నిషా. బాగా దొరుకుతుంది. మీ పిల్లలకు చదువు... మీకు మంచి తిండి - బట్టా. రః బాబు వేసిన లాంటి బట్టలు నిప్పు వేస్తావురా!" అని తహసీల్దారు బోకో విసిరాడు. వాడు చేతులు కట్టుకునే "పెద్దబాబుల్లారా! కోసం తెచ్చుకోకండి, ఒక మాట చెప్పకుంటాను. రః జాగాలో మా తాత ముల్తాతలు వుట్టారు. మేం వుట్టాం. రః జాగా మీద సందిన పంట యిన్ని తరల్లోనూ మాకు సరిపోయింది. ఇక్కడే వుట్టి యిక్కడే పెరిగి యిక్కడే బుగ్గయ్యే కులం

మాది. రః భూమి పెట్టిన దిచ్చంలో మేం మాదీ అన్న యెన్నెన్నో ఆటయా పాటయా అల్లుకున్నాం. మీరెవరో వచ్చి దీన్ని కార్మికంకి బాబో." వాడు చెప్పినది తర్జుమా చెయ్యగా ఎన్న కేసరి, షెగల్



ఒకసారి అధ్యక్షునిలోపాలు తలాడించే సారు కానీ మాటాడ లేదు.

"ముందుకు మంచి రోజులున్నాయ్. వెళ్ళారా వెళ్ళు..." తాశిల్దారు అనేసి ముందకు కదులుతూ "వదండి. మీరు కోరిన జాగా దొరికి తీరుతుంది" అన్నాడు.

అంతా కదలిపోయారు. వాడలా నిల్చిపోయాడు. ఆ వేళ మధ్యాహ్నం గెస్తుచానులో బోర్డు పాసిడింగ్స్ అధ్యక్షుడు డిక్షేట్ చేసేసాడు. కావంపిన భూమి మేపులు, సర్వే వెంబర్లు ఒక ప్రక్క తయారైపోతున్నాయి. ద్రాప్టు డ్రైపుకాగానే బోర్డు మెంబర్లంతా ఒకచోట చేరాం. ఆయన చదువుతుంటే అంతా ప్రతి సేరా చివర 'యస్... యస్' అంటున్నారు. నేను మానంగా వుండటం చూసి అధ్యక్షుడు మీరేం పూరుకున్నానన్నాడు. చివర్లో చెప్తానన్నాను. అంతా అయ్యాక -

"మీ అక్షయం ఏమైనా వుందా?" అన్నాడు. "అఫీసర్ల కాని ఇంకో చోటికి మారిస్తే" అన్నాను.

"రః కార్జానా బాగా సహజం అంటే అఫీసర్లు సుఖంగా వుండేటట్లు చూడాలి. అందమైన వాలాచరణంలో పోయిగా జవించే వాళ్ళు ఎంతైనా స్వస్థించగలరు."

"పని వాళ్ళకోసం కట్టే కాలనీలో జాగా వున్నట్లుంది" అన్నాను.

"రెండు వర్గాలు ఒకచోట నివసించటం నాకిష్టం లేదు. సరే మిగతా మెంబర్లు ఏమంటారో చూద్దాం" అని మిగతా వాళ్ళను అడిగాడు.

"మీలో ఏకీభవిస్తున్నాను సార్" అని కేసరి అంటే - "మీ నూచనలో మాటికి మారుపోళ్ళు సమ్మతిస్తు

న్నాను" అని షేగల్.

నావేపు అధ్యక్షులవారు చూసి, "మీరు జూనియర్ ఆఫీసరు. ఇంకా మెదడు పదువెక్క లేదు. మనిషి చేసే ప్రతి పనిలోనూ మంచి చెడులుంటాయి. లాభనష్టాలుంటాయి. ఇందులో వుండే లాభనష్టాలు బేరీజు వేసి లాభం పొచ్చు మందికుంటే. దాన్ని అమలు పర్చడానికి పరుగెత్తాలి. నాతో పనే అంత. ఐ మీన్ బిజినెస్."

ఒకవిధంగా నాపరిధి దాటి పోతున్నానని అతను గుర్తు చేసాడు. నా ఒక్కని గోల మిగతా నలుగురి గొంతుకలుకలిసి అరచిన అరుపుల మధ్య వినపడలేదు. వచ్చిన పని సవ్యంగా పూర్తయినందుకు అధ్యక్షులవారు ఆ రాత్రి బోటిల్ విస్కొలానన్నారు. అప్పుడు నేను సవినయంగా—

"అయ్యో! నాగోల విన్నారు కాదు. పోనీలెండి కనీసం నాకో కోరిక వుంది. చిరకాలం నించి ఆ కోరిక తీర్చుకో లేక పోతున్నాను. మీరు యీ బోర్డు మెంబరుయిన జిల్లా కలెక్టరు గారిలో చెప్తే ఈ రాత్రికి మనం ఆఫీసరు కాలనీ కడ్రామను కున్న పూరిలోనే నాళ్ల వృత్యం చూసే అదృష్టం కలుగు తుంది."

"ఇంత తక్కువ వ్యవధిలో వీలౌతుందా?" అన్నాడు అధ్యక్షుడు.

"కలెక్టరుగారు చెప్తే నేను యెరేంజి చేస్తానన్నాడు తహశీల్దారు.

అధ్యక్షులవారికి చూడాలని మనసుపుట్టినట్లుంది. చీకటి పడక జీపులో అంతా ఆ గిరిజన గ్రామం చేరుకున్నాము. డ్రైవ్ బోయే ఆఫీసరు కాలనీ వేపు గ్రామ చివర్లో పెద్ద



మర్రిచెట్టు వుంది. ఆ మర్రి చెట్టు మొదట్లో రాళ్ళతో అమర్చిన వీథం వుంది. దాని మీద పెద్దలందరూ కూర్చు న్నారు. ఎవడైతే యిదివరకు పెద్దబాబుల్లారా అని సంబోధించి విన్నవించుకున్నాడో వాడే అడవి పూలదండను అధ్యక్షుల వారి మెడలో వేసాడు. అప్పటికే సన్నాయి, డోలు మోగుతోంది. 'అంత దూరంలో యెండు గడ్డి వుంది. కొద్ది కొద్దిగా గడ్డి తీసి వెలిగిస్తున్నారు. ఆ వెలుగులో ఆదా మగా చేతులు కలుపుకుని వృత్యం చేస్తున్నారు. నాగస్వరం వాగుతోంది. పడగెత్తిన నల్ల నాగులా గుంపు నాట్యం చేస్తోంది. వారి వారి నడుమ మగరాయుడు. ఒకరి నడుము యింకొకరు పట్టుకుని గొలు

సులా నాగు ఆకారంలో కదలుతున్నారు. ఆగకుండా రెండు గంటలైనా అదే పనిగా అలసట లేకుండా నాట్యం చేస్తున్నారు. తనయులై అంతా చూస్తుంటే మెల్లగా వెనుకనించి వెళ్ళి అధ్యక్షులవారి వెనుక కూర్చున్నాను.

"బాగుండా సార్?" అన్నాను.
 "వండ్రవుల్" అన్నాడు.
 "ఎవ్వడైనా యిలాంటి వృత్యం చూసారా?"
 "నిజం చెప్పాలంటే చూడలేదు. థేంక్యూ ఫర్ యెరేం జింగ్ దిస్."

"చూసారా... ఆ జాకెట్టు లేని యి వ్వనాన్ని..."
 "రియల్ బ్యూటీ... వెరీ రేర్ బ్యూటీష్"
 "ఇంత సేపు ఆడుతున్నా అలసట లేదు చూసారా?"
 "గొప్ప స్టేమినా వుంది."
 "ఆ గొంతుకలు - మఖ్యంగా ఆ ఆడ గొంతులు..."
 "ఇక్కడే యెండరో లతామంగేష్కర్లున్నారు"
 "ఆ చీరలు చూడండి..."
 "ఎక్కడ కొన్నారో?"

"అవి నాళ్ళ కదుర్లు తిప్పిన దారంతో వేసిన చీరలండి - ఇదంతా మీకు నచ్చినందుకు సంతోషం."
 "ఇది చూడకపోతే బవుడ్ హేవ్ మిస్డ్ గ్రేట్ లాట్" అన్నాడు తృప్తిగా.
 "ఇదే మనకు ఆఖరి ఛాన్సు మీకు విన్నవించుకున్నాను."
 "ఎందుకు లాస్టు ఛాన్సు?"
 "మీరు మళ్ళీసారి వచ్చేసరికి యిక్కడ మన ఆఫీసర్ల కాలనీ వుంటాది కదా! ఆఫీసర్ల అమ్మల్ని చూసి వీళ్ళు

దీపావళి శుభాకాంక్షలతో

ఆంధ్రప్రదేశ్ కో - ఆపరేటివ్ నాన్ - గెజి టెడ్

ఎంప్లాయిస్ అసోసియేషన్



పి.వి.రమణయ్య

మైసెడెంట్

హైదరాబాద్

ఎస్.రామారావు

చైర్మన్



ఆర్.పురుషోత్తం

జనరల్ సెక్రటరీ



గిన్నెట్ పెద్ద అందరికీ తేవే పోసి యిచ్చారు త్రాగండి. కర్తీ లేని తేనె. కర్తీ యెరగని మమమలు...

తెల్లవారగానే బ్రేక్ ఫాస్టు చేసి బయలుదేరాం. మళ్ళీ ముగ్గురం. వెమక షేగర్ వాగుతుంటే కేవరి కూడా వాగు తున్నాడు.

"లాస్ ముందుగా వచ్చి అంతా డిన్నెట్ చెయ్యటంతో మనపని మలువైంది" అని కేవరి అంటే—

"అయినా అంటే. అయిన చెప్పినదానితో అవునని యేకీభవించనలసిందే..." అని షేగర్.

"అతను అలా నవ్వుగా పెర్వనాలిటీ లేదని అనుకున్న వాళ్ళు అడ్డదిడ్డంగా యెదురు తిరిగితే యేం చేస్తాడో తెలుసా?"

"అడి కేరియర్ కాలేస్తాడా?"

"ఈ రఘువీర్ వేటికీ కబంధహస్తాలున్నాయి బాబో? — వాడు నట్టిన పట్టు వదలడు. అవతలవాని కవంపై నడిచేవా అనుకున్న పని చేసి తీరుతాడు. చాలా జాగ్రత్తగా ఫుండకపోతే కేరియర్ కాలేస్తాడు."

ఇలా వార్యన్స్ అఫీసు విషయాలు కారు కదులుతుండగా మాట్లాడుకుంటుంటే మేం ఇదివరకు కాలాపిన స్థలం కనిపించింది. ఆ గొర్రెపోతు, మేకపోతులా వున్న గొర్రె పోతూ కనిపిస్తుండేమోనని పంగి చూసాను. ఆ తుప్పల మీద తీవర్లో యెర్ర పళ్ళు కనిపించాయి. కళ్ళు మూసుకున్నాను. గొర్రె పోతులు రెండూ అరుస్తున్నట్లు చెవులు గింగురు మంటున్నాయి. వెనుతిరిగి చూస్తే వెనుకనీయిలోనివోడోలో యెదిగిన పెద్దలు దిగ్గరగా యింకా మాటాడుకుంటున్నారు.

జాతెట్లు వేసుకుంటారు. పొడరు రాసుకుంటారు. నిత్యం కొట్లాటలో గుండె జబ్బు తెచ్చుకున్న ఆఫీసర్లని అనువరించి ఈ మగాళ్ళూ గుండె జబ్బు తెచ్చుకుంటారు. ఎలక్ట్రిక్ దీపాల వెలుగునల్ల ముఖాలు క్షయమై ముఖాలైపోతాయి. ఈ అపురూపమైన లయవిన్యాసం అంతా మన ఆఫీసర్ల స్టీరియోలం దించి వచ్చిన జాజ్, రంబో మ్యూజిక్ లో కలిసిపోతుంది. ఈ వేసేత వస్త్రాల బదులు నైలాస్ట్రు ధరించిన సుందరీ మణులను!

చూస్తారు. అబ్బా అన్నడు మన ఆడవాళ్ళలా ఈ ఆడవాళ్ళూ అందంగా కనిపిస్తారు. మన కర్తీ క్షయమై జీవితం యిక్కడో పాతుకుపోయి విజృంభించి ఈ అపురూపమైన జీవితాన్ని ఖానీ చేస్తుంది." "బస్ బస్" అన్నాడు అధ్యక్షుడు. ఇంకా వ్యత్యం అగ లేదు. వ్యత్యం అయ్యాక వార్యం అడగలేదు. వుచ్చుకోలేదు. అందులో ఒకడు తేనెను మట్టి కుండలో తెచ్చాడు. మట్టి




దీపావళి శుభాకాంక్షలు



భారత్ బార్ & రెస్టారెంట్

6/27, 28 శంకరపురం

కడప